

خصوصیات حرفه ای درپرستاری

- به عنوان یک کارشناس ، چه کارمند رسمی باشید و چه کارمند غیر رسمی باشید ، شما مراقبت های لازم در جهت سلامتی بیمار یا مصدوم را بایستی با دقت مد نظر داشته باشید . قسمتی از مسئولیت تان این است که بدانید اولویت اول ، مراقبت از بیمار است به شرطی که بدون به خطر انداختن سلامتی خوددیگران باشد .
- قسمت دیگری مسئولیت شما نسبت به خودتان و دیگر همکاران ، بیمار و دیگر شاغلان مراقبت سلامتی این است که همیشه ظاهر و حالت حرفه ای خود را حفظ کنید . خصوصیات و رفتار شما نشان میدهد که فرد آگاهی هستید و صادقانه تلاش می کنید تا به بیماران دچار تروما یا سایر مشکلات طبی کمک کنید .

57

طرح مسائل اخلاقی جدید

- توسعه فناوری های جدید مانند شبیه سازی، اصلاح ژنتیکی غذا، نانو تکنولوژی در دهه اخیر موجب طرح مسائل اخلاقی جدیدی شده است.
- يك فعاليت تحقیقاتی یا یک ابداع در حوزه فناوری می تواند با محیط زیست، ایمنی، حریم خصوصی دیگران و منافع اجتماعی تعارض یابد و محل پرسش ها و تأملات فناوری اطلاعات می تواند حریم خصوصی را تهدید کند و دانش هسته ای می تواند منشأ خطر برای صلح و همبستگی جهانی شود.
- کیفیت زیست بوم را به خطر افکند. از این رو است که اخلاق حرفه ای موضوعیت می یابد و به مباحث اخلاقی مربوط به تولید، انتقال و مبادله دانش می پردازد.
- حرفه ای به مسائل و پرسش های اخلاقی و اصول و ارزش های اخلاقی يك نظام حرفه ای می پردازد و ناظر بر اخلاق در محیط حرفه ای است.

58

اصول بنیادین اخلاق پزشکی و پرستاری Medical ethics & Four Principles

رفتار پزشک و پرستار با بیمار در چند دهه گذشته به خاطر ظهور تکنولوژی مدرن و تحولات اجتماعی و سیاسی بوجود آمده در جوامع بشری دچار دگرگونی شده است بر اساس چنین تحولاتی اولین بار **Childress** و **Bear champ** اصول اخلاقی پزشکی نوین را تدوین کرد که هم اکنون در بسیاری از کشورها به مورد اجرا گذاشته شده

59

اصول چهار گانه عبارتند از:

۱- احترام به خود مختاری بیمار **اصل اتونومی**
Respect for Autonomy

۲- ارائه اقدامات مفید و سودمند **اصل سودمندی**
Beneficences

۳- جلوگیری از صدمه و آسیب **اصل عدم ضرر**
Non efficient

۴- عدالت **اصل عدالت**

Justice

60

الف- Autonomy (خودمختاری)

- یکی از اساسی ترین اصول اخلاق پزشکی احترام به حریم انسانی و شخصیت مستقل بیماران و آزادی و خودمختاری آنان است .
- مختار بودن بیمار در امر تصمیم گیری و احترام به این امر در حقیقت به معنی آزادی در عمل و رفتار است که مقام اول معیارهای اخلاقی را شامل میشود.
- احترام به شخصیت و استقلال بیمار یک وظیفه اخلاقی است
- آنچه برای خود می پسندی برای دیگران نیز پسند و ...

معیارهای احترام به خود مختاری بیمار

• حفظ اسرار (سر حرفه ای)

• وفای به عهد و صداقت

ب و ج- ارائه اقدامات مفید و جلوگیری از آسیب و صدمه

در حرفه پزشکی هدف اصلی کمک به بیمار است که البته بطور اجتناب ناپذیری خطرهای و آسیبهایی را به همراه دارد.

– هر اقدامی باید از حداقل آسیب برخوردار باشد.

– رعایت ملاحظات اخلاقی اجتناب ناپذیر است.

– اقدامات باید به نفع بیمار باشد.

63

د- عدالت Justice

• توزیع مناسب منابع و امکانات محدود
(عدالت اجتماعی)

• رعایت اصل احترام به حقوق مردم
(عدالت و حقوق)

• حفظ اصل احترام به قوانین که از نظر اخلاقی قابل قبول است (عدالت قانونی).

• در انجام خدمات در حرفه پزشکی نباید نظارت و عقاید شخصی را مد نظر گرفت⁶⁴

مهمترین مباحث در اخلاق پزشکی نوین

- فلسفه اخلاق پزشکی
- ارتباط های حرفه ای در طب
- جسم انسان در اخلاق پزشکی
- مباحث اخلاق پزشکی قبل از تولد
- مباحث اخلاق پزشکی در کودکان
- اخلاق پزشکی در پیوند اعضا و بافتها
- خاتمه حیات انسانی
- بیوتکنولوژی و اخلاق پزشکی

65

مهمترین مباحث در اخلاق پزشکی نوین

- مسایل اخلاق پزشکی در ختم بارداری
- اخلاق در بیماران روانی
- سالمندی، دمانس و اخلاق پزشکی
- اخلاق و آموزش
- اخلاق و پژوهش
- قانون، طب و اخلاق پزشکی

66

رضایت

■ بر مبنای اتونومی است. رضایت باید باارایه اطلاع کافی به بیمار همراه باشد. برای ارایه رضایت ازدیدگاه اخلاقی باید شرایط زیر در بیمار وجود داشته باشد :

۱- آگاهی کافی

۲- صلاحیت برای ارایه رضایت

۳- تصمیم گیری داوطلبانه

67

مسائل مربوط به رضایت و امتناع بیمار

- به عنوان یک قانون کلی :
- درمان یک بیمار بدون رضایت او به جز در مواردی چون اورژانس های واقعی ، غیر قانونی است .
- این قانون از اصلی ترین و مهم ترین قوانین در حقوق پزشکی به شمار می آید .
- شاید امروزه عجیب به نظر برسد که در گذشته پرسنل درمانی اعتقاد داشتند که چون درمان به سود بیمار است ، بیمار باید به انجام آن مجبور شود ولیکن به جز چند استثناء مردم معمولاً این حق را دارند که از انجام درمان امتناع ورزند .
- هر گونه درمان بیمار حتی انتقال یک بیمار توسط پرسنل بهداشتی - درمانی بدون رضایت اوتجاوز به حقوق او محسوب می شود و موضوعی قابل طرح در محاکم قضایی می باشد.

68

رضایت شفاهی

- رضایت شفاهی (رضایت واقعی ، آشکار یا صریح) نوعی رضایت است که در آن بیمار به صورت شفاهی یا مکتوب به شما اختیار ارایه مراقبت یا انتقال را می دهد . این نوع رضایت باید «رضایت آگاهانه» باشد نه اینکه به بیمار خطرات بالقوه و فواید درمان و علت نیاز به درمان گفته نشود و بعد از آن بیمار رضایت خود را ابراز کند. قانونی این روش بر این فرض استوار است که بیمار حق دارد بداند که با بدنش چه می کنند این بیمار باید به سن قانونی (در بیشتر کشورها 18 سالگی) رسیده باشد و قادر به تصمیم گیری منطقی باشد .

69

2- رضایت ضمنی یا تلویحی

- رضایتی است که بیمار آن را با عمل خود نشان دهد . بیماری که به صورت تلفنی درخواست آمبولانس می کند ، بیماری که به مطب یا مرکز اورژانس و یادرمانگاه مراجعه می نماید نشان می دهد که رضایت دارد ، وقتی بیمار آستین خود را برای تزریق بالا می زند، رضایت ضمنی دارد .
- های پرستاری مثال هایی از این نوع رضایت می باشند . این رضایت ها به اندازه یک فرم امضاء شده اعتبار دارد . هنگامی که یک فرد شدیداً بیمار ، مجروح یا بیهوش است و قادر به دادن رضایت نیست یا هنگامی که زندگی فرد با خطر جدی مواجه است (مثل خونریزی شدید، شکستگی جمجمه زخم گلوله سوختگی وسیع انسداد ممانه یا روده تراکتوستومی)، قانون فرض می کند که بیمار به مراقبت و انتقال به مرکز پزشکی رضایت داده است .
- رضایت ضمنی محدود به شرایط اورژانسی واقعی می شود .

70

رضایت از افراد صغیر

■ به علت این افراد صغیر ممکن است بلوغ یا قوه تشخیص را برای دادن رضایت معتبر نداشته باشند ، قانون یکی از والدین یا قیم قانونی او را ملزم به دادن رضایت نسبت به درمان یا انتقال می کند . طبق قانون برای درمان یا انتقال فرد صغیر باید از قیم قانونی یا والدین رضایت گرفته شود با این وجود ، نباید هرگز نسبت به انجام مراقبت زندگی بخش ، تعلل کرد .

71

رضایت از افرادی که بیماری روانی دارند:

■ اگر بیمار یا مصدوم، از نظر روانی از واقعیت منفصل شده است، خطر جدی متوجه خودش و دیگران خواهد بود، و امداد را نخواهد پذیرفت و به دنبال آن موضوعات قانونی بغرنج می شود و شما باید روش منطقی برخورد با این مصدومین را بدانید، زیرا حتی برای پرسنل پزشکی آموزش دیده کنترل چنین صحنه هایی مشکل می . معمولاً اگر به نظر برسد که شخص تهدیدی برای خود یا دیگران است و مداوا را نمی پذیرد. نیاز به برنامه ای است تا مراتب قانونی صورت گیرد. برای کارکردن با مجریان قانون، هیچ تاملی نکنید، زیرا این جریان شاید نیازمند صدور گواهی يك

72

مشکلات جدی قانونی در شرایطی به وجود می آید که :

- بیمار برای درمان رضایت نداده است .
- استفاده از آتل برای فردی که رضایت نداده است و مشکوک به شکستگی تحتانی پا است می تواند تعرض به وی محسوب شود
- IV برای بیماری که راضی پذیرش این درمان نیست.
- بدون اطلاع و توضیح لازم به بیمار او را لمس کرده یا قسمتی از بدنش را برهنه نماییم
- (تهدید ، تلاش به ترساندن یک فرد از یک آسیب ناگهانی بدنی بدون رضایت فرد)، با این عمل موجب خواهیم شد که به صورت غیر قانونی بیمار را در شرایطی قرار دهیم که بیم آسیب بدنی داشته باشد (رگ گیری با آنژیوکت در بیماری که از سوزن می ترسد).
- پرسنل باید قبل از هر اقدام اولیه یا درمانی به بیمار توضیحات لازم را بدهند . در این صورت است که اعتماد بیمار نسبت به شما افزایش پیدا می کند .
- : می خواهم آستین تان را بالا بزنم و از قسمت ساعد دست با آنژیوکت ، رگ جهت وصل سرم بگیرم .
- همکارم پای شما را نگه می دارد تا این آتل را جهت ثابت نگاه داشتن محل صدمه دیده قرار دهم .

73

■ شخص ذی صلاح به کسی می گویند که به صورت روشن و واضح قادر به تصمیم گیری می باشد . اشخاصی که دارای اختلال ذهنی یا مشکل روانی تحت تأثیر الکل و مواد مخدر می باشند در این مرتبه قرار نمی گیرند .

- فرد بالغ و ذی صلاح این حق را دارد که از درمان امتناع کند . او می تواند این کار را به صورت شفاهی یا عقب کشیدن خود یا رها کردن درمان در نیمه کار انجام دهد .
- بزرگسالانی که از نظر عقلی سالم هستند در هر زمان حق اجتناب از درمان یا دست کشیدن از

هنگامی که بیمار از درمان امتناع می کند ، باید اطمینان یابید که شرایط ذهنی و روحی بیمار طبیعی است .

- اگر امتناع بیمار از درمان به خاطر سردرگمی یا توهم باشد نمی توانید فرض کنید که این امتناع ، امتناعی آگاهانه است . وقتی شک دارید که بیمار توانایی ذهنی و روحی دارد ، همیشه بهتر است که درمان را شروع کنید . این بهترین عملکرد است . زیرا اقدام به درمان بیمار وضعیت توجیه پذیری را نسبت به توقف درمان برای شما ایجاد می کند .
- بیمار می تواند نوعی در نظر گرفته شود .

74

والدین واجازه درمان کودک آسیب دیده یا بیمار را نمیدهند (درموارد اورژانسی)

- در بیشتر موارد تصمیم والدین به علت تأثیرات روحی این فوریت بر آن ها
- در این مورد و تقریباً همه موارد امتناع ، معمولاً می توانید با صبر و آرامش شرایط را حل کنید . گاهی اوقات ممکن است احتیاج به کمک دیگران مانند نیروی انتظامی داشته باشید .
- مواقعی وجود دارد که قادر به قانع کردن بیمار ، قیم یا والدین کودک یا بیمار ناتوان روحی یا ذهنی نیستید تا بتوانید درمان را شروع کنید .
- در این مورد باید امضاء فردی که از درمان امتناع می کند را در فرم سلب مسئولیت رسمی که امتناع را گواهی می دهد ، بگیرید . باید هر نوع اطلاعاتی که از ارزیابی بیمار به دست میآوردید و مراقبت اورژانسی ارایه شده را یادداشت کنید . همچنین باید امضاء یک شاهد را در مورد امتناع بگیرید

75

حقیقت گویی و راز داری

- راز داری از نظر اخلاق پزشکی نسبی است .
- در اخلاق پزشکی مدرن راز یک امانت است .
- راز حرفه ای از دید گاه اخلاقی درموارد زیر قابل افشا است:
- ۱- حفظ مصالح جامعه (مانند بیماریهای واگیر و...)
- ۲- حفظ مصالح بیمار (مانند تجاوز ، خودکشی و...)

76

اطلاعات محرمانه بیمار

- هر نوع رابطه بین شما و بیمار محرمانه محسوب می شود و کلاً نمی توان بدون اجازه از بیمار یا دستور دادگاه آن را فاش کرد . اطلاعات محرمانه شامل شرح بیمار ، نتایج ارزیابی و درمان ارایه شده است .
- شما نمی توانید اطلاعاتی را درمورد شرایط جسمی یا ذهنی ، درمان ارایه شده و تشخیص بیماری ، بدون رضایت بیمار فاش کنید . در غیر اینصورت ممکن است متهم به نقض قانون رازداری شوید .
- در شرایط خاصی ، می توانید اطلاعات محرمانه را در اختیار افراد خاصی قرار دهید .
- در بیشتر کشورها ، گزارشات می توانند در صورت وجود احضاریه قانونی و یا رضایت کتبی بیمار نسبت به افشاء اطلاعات ، فاش شوند بیمار باید هنگام رضایت کتبی از نظر روحی و ذهنی توانایی داشته باشد که کاملاً معنی فاش شدن اطلاعات را بفهمد

77

راه دیگر افشای اطلاعات افشای خود به خود است که نیاز به فرم کتبی ندارد .

- در این گونه افشار شما باید اطلاعات بیمار را به دهندگان مراقبت سلامت دیگر بدهید . تا آن ها مراقبت بیمار را ادامه دهند . شما نیازی به اجازه نامه ی کتبی برای افشاء اطلاعات درموارد تجاوز جنسی یا استعمال مواد مخدر یا الکل ، خودکشی ، ضرب و جرح به مسئولین مربوطه ندارید . جز در شرایط خاص و مشخص ، نمی توانید اطلاعات بیمار را بدون رضایت او فاش کنید .

78

نکات مهم

- این که اطلاعات صحیح هستندومن راستش را گفتم (دروغ وافترا نمیزنم) نمی تواند به عنوان دفاع به کار رود .
 - () و بهتان () در دسته تهمت به شخصیت قرار می گیرند .
 - تهمت عبارت است از ابراز نادرست درباره شخصیت یا شهرت یک فرد بدون رضایت فرد این عبارت، چه کلامی و چه نوشتاری ، با قصد بدخواهانه یا بی توجه به صحت آن ها ابراز می شوند .
 - برای حمایت از خود، اطمینان یابید که تنها یافته های عینی را ثبت می کنید و نظرات شخصی را حذف کنید .
 - اطلاعات را در اختیار هیچ کس به جز مراقب بهداشتی دیگری که مستقیما درگیر ادامه مراقبت از بیمار است نگذارید .
 - به طور خلاصه ، اما مؤدبانه برای سایرین از جمله اعضای خانواده و دوستان بیمار توضیح دهید که نمی توانید اطلاعات مربوط به وضعیت بیمار را اعلام کنید در عوض ، پیشنهاد دهید که به محض معاینه شدن بیمار در بخش اورژانس می توانند به همراه فامیل درجه یک بیمار به دیدن او بیایند .
 - همه پرونده های پزشکی ، برگه های شرح عمل و... جزو مدارک محرمانه است و برای جلوگیری از آسیب جسمی و روحی بیمار باید در حفظ آن کوشا بود .
- 79 کوفتهای در رازداری و افشای اسرار بیمار صدمات روحی به او وارد می سازد

دستور عدم کوشش برای احیاء قلبی – ریوی DNR

- (DNR or do not resuscitate)
- ممکن است از شما بخواهند که به کمک بیمار در حال مرگ بروید . در برخی از موارد امکان دارد که مریض از شما بخواهد (و پزشک هم دستور بدهد) که در صورت ایست قلبی و ریه ها هیچ اقدامی برای احیاء صورت نگیرد . این حق قانونی مریض است . این دستور العمل (سفارشی کتبی) که از قبل شده باشد حکم یک سند قانونی را دارد . این نوشته به صورت رسمی و قانونی به مأمور اورژانس اجازه می دهد که طبق درخواست بیمار از احیاء خود داری کنید . بدون مدارک معتبر کتبی از یک پزشک ، مانند حکم پیشرفته یا دستور عدم احیاء «دستور عدم کوشش برای احیاء» هم نام دارد ، این نوع تقاضا شما را در وضعیت بسیار مشکلی قرار میدهد .
- «دستور پیشرفته» مدرک کتبی است که درمان پزشکی خاصی را برای بیمار مبتلا به انواع خاصی از بیماری ها که قادر به تصمیم گیری نیست مشخص می کند . DNR به شما اجازه می دهد که برای احیاء بیمار تلاش نکنید .

فلسفه اخلاق

در فلسفه اخلاق درباره مسائلی از این قبیل بحث می :
اخلاق چیست؟

کدام ا

معیار فعل اخلاقی چیست؟

پایه و اساس ارزش اخلاقی چیست؟

مفاهیم اخلاقی چه نوع مفاهیمی است؟

آیا فعل اخلاقی غایتمند است؟

یا نسبی؟

رابطه اخلاق و اعتقاد چیست؟ رابطه اخلاق و دین چگونه است؟ و...

بر این توان گفت فلسفه اخلاق بررسی عقلانی و تحلیلی

مفاهیم و تعابیر و معیارها و افعال و ...

81

کاربرد فلسفه اخلاق

فلسفه اخلاق سبب روشن شدن زوایای متعدد اخلاق از قبیل
چیستی فعل اخلاقی، معیار ارزش اخلاقی و ...

بر این اساس متولیان تربیت اخلاقی در جامعه، مسیر،
جهت، روشها و امکانات مورد نیاز برای تربیت اخلاقی
را متناسب با یافته‌های فلسفه اخلاق در نظر گرفته و
فراهم می .

جهت، مسیر و استقرار اخلاق در جامعه، مبتنی بر
موضعگیری خاص ما در فلسفه

82

استاندارد مراقبتی

■ نحوه عمل یا رفتار مورد انتظار ، یک استاندارد مراقبتی نامیده می شود که به روش های گوناگون وضع می شود . از آن جمله تحقیقات پزشکی انتشار یافته ، آداب و سنن محلی ، قوانین وضع شده ، فرمان های مذهبی ، مقررات اجرایی و قوانین موردی . به علاوه استانداردهای حرفه ای و رسمی در تعیین رفتار شما دخیل اند .

83

■

■ مراقبتی است که هر پرسنل پرستاری در هر پایه ای با آموزش مشابه به هر بیمار با شرایط مشابه ارائه می دهد . از دیدگاه یک شخص معقول یه قضیه نگریسته می شود . بدین صورت که پرسیده می شود یک پرسنل پرستاری عاقل و تعلیم دیده در یک موقعیت خاص چگونه باید فعالیت خود را انجام دهد و از بیمار مراقبت کند؟ عملکرد پایین تر از (negligence) محسوب می

84

برای ایجاد و حفظ محیطی آرام و مطمئن برای بیمار لازم است ویژگیهای زیر را دارا باشید :

- 1- راستگو و درست کردار باشید 2- با هوشیاری کامل مراقب کار خود و عملکرد دیگران باشید 3- آگاهی از مسئولیت بزرگ خود و عدم دریغ از هر گونه همکاری با 4- وجدانی و از روی ایمان کار کردن پایه و اساس کار را تشکیل می دهد 5- مطابق مقررات و قوانین رفتار کنید 6- سالم و نیرومند نگه داشتن خود 7- خونسردی و بحث در مورد مشکل بعد از اتمام جراحی و هرگونه فعالیت دیگر و مرتبط با بیمار.

85

8- عدم اتلاف زمان برای، پیش بینی لازم جهت ادامه کار را مد نظر داشته باشید .

- خوب و سریع فکر کرده و به موقع تصمیم بگیرد . انعطاف پذیر باشید (وفق دادن با تغییرات ساعت کار ، اصطلاحات ، روش و تکنیک های جدید 9 - انتقاد پذیر باشید(راهنمایی دیگران را بپذیرد در عین حال راهنمای خوبی برای دیگران باشد) 10 - تغییر محل کار در صورت بی علاقهگی . 11 - وجدان حرفه ای داشته و درامورحیاتی بدون گذشت باشید . 12 - ارزش وبهای وسایل را بدانید . 13 - همکاری گروهی داشته باشید. 14 - ظاهر مرتب و آراسته داشته باشید . 15 - متانت رفتار، عدم شوخی نابجا ، آهسته سخن بگویید . 16 - راز دار باشید . 17 - از خشونت و عصبانی شدن اجتناب ورزید .

86

18 - هر لحظه و در هر ساعات شبانه روز به خصوص شرایط بحرانی جهت کمک به همکاران حضور یابد

- 19 - علت ایجاد مشکلات را یافته و آنها را برطرف سازید 20 - سعی نکنید کامل باشید ، اما نمونه ای عالی از انسانیت باشید 21 - دائماً راه هایی برای پیشرفت خود پیدا کنید 22 - زندگی از ساختاری منظم برخوردار است ، آنچه امروز انجام می دهید ، بر آنچه فردا می خواهید انجام دهید تاثیر خواهد نهاد . رنج امروز ، گنج فردا را تدارک خواهد دید .

87

شما بعنوان یک پرستار

- عهده دار مسئولیتی الهی و انسانی هستید؛ اگر در انجام این مسئولیت کسب رضای خدا و مقام قرب او را هدف قرار دهید همه حرکات و سکنات شما عبادت خواهد بود . آن لحظه که استراحت می کنید تا برای ادامه خدمت توان تازه ای به دست آورید ، زمانی که به خانه یا محل کار می روید ، بالاخره در هر نفسی که در چهار چوب چنین هدف و انگیزه ای بسر می برید در حال عبادت هستید . زمانی که در تلاش نجات بیمار یا پیشگیری از وقوع بیماری فراتر از حد وظیفه خدمتی می کنید عبادتی دوجندان برای شما منظور و حسناتی صد چندان نصیبتان خواهد شد به خصوص آنجا که در همین خدمت ایثارگرانه بهترین شیوه ها را نیز جهت مهار بیماری و پیشگیری از وقوع آن به کار ببرید .

88

لازم است این خصوصیات را در 4 حوزه زیر دارا باشید:

- - در حوزه نوع دوستی
- - در حوزه وظیفه شناسی و مسئولیت
- - در حوزه شرافت و درستکاری
- - در حوزه احترام به دیگران
- ه - در حوزه تعالی شغلی

89

- در حوزه نوع دوستی

- منافع بیمار را بر منافع خود ترجیح دهید . در مواجهه با بیماران مختلف عدالت را رعایت کنید .
- بیماران به تمام ابعاد جسمی ، روانی و اجتماعی آنان توجه داشته باشید . در تمامی مراحل مراقبت از بیماران وقت کافی صرف نمایید . به خواسته ها و آلام بیماران توجه داشته باشید . منشور حقوق بیمار را در شرایط مختلف رعایت و از آن دفاع کنند .

90

– در حوزه وظیفه شناسی و مسئولیت

- 1- نسبت به انجام وظایف خود تعهد کافی داشته باشید . 2- به سؤالات بیماران پاسخ دهید . 3- اطلاعات مربوط به وضعیت بیمار را با مناسب ترین شیوه در اختیار وی و همراهان قرار دهید . 4- از دخالت های بی مورد در کار همکاران پرهیز نمایید و با اعضای تیم سلامت تعامل داشته باشید . 5- در تمامی مراحل مراقبت و انتقال بیماران احساس مسئولیت نمایید . 6- برای مصاحبه ، انجام معاینه و هر کار تشخیصی و درمانی از بیماران اجازه بگیرید . 7- در رابطه با پیشگیری از تشدید بیماری ، بروز ، عوارض ، ابتلای مجدد ، انتقال بیماری و نیز بهبود کیفیت زندگی به طور مناسب به بیماران آموزش بدهید .

91

تجدید نظر در رفتار و ارزیابی فعالیت ها

- از آنجا که جامعه و سازمان شما مسئولیت های خاص اخلاقی به عنوان کارشناسان پرستاری به شما سپرده است ، پس شما نیز در زمینه تشکیل و پذیرش استانداردهای حرفه ای رفتاری ، اخلاقی مسئولیت هایی دارید . همچنین مسئول تجدید نظر در زمینه کارهایی که انجام داده اید و ارزیابی تکنیک های مورد استفاده می باشید . باید زمان عملیات ، فعالیت و اقدامات انجام شده در بیمار را ارزیابی کنید . همیشه در جستجوی راه هایی برای بهبود عملیات اجرایی خود باشید . رفتار اخلاقی مستلزم داشتن صداقت است . هرگز گزارشی را تغییر ندهید مگر این که قصد اصلاح غلط های آن را داشته باشید . به خاطر داشته باشید که اقداماتی که شما در چند دقیقه اول موارد اورژانسی انجام می دهید ، ممکن است باعث مرگ و یا تداوم زندگی مصدوم شود . داشتن صلاحیت حرفه ای و اخلاقی ، برای خودتان و بیمار قابل ارزش است .

92

- در حوزه شرافت و درستکاری

- 1- راستگو باشید . 2- درستکار باشید . 3- رازدار باشید . 4- حریم خصوصی بیمار را رعایت نمایید .

93

- در حوزه احترام به دیگران

- 1- به عقاید ، آداب ، رسوم و عادات بیماران احترام بگذارید .
- 2- بیمار را به عنوان یک انسان در نظر گرفته ، از ذکر عناوین پزشکی به جای نام بیمار پرهیز نمایید .
- 3- به وقت بیماران احترام گذاشته و نظم ترتیب را رعایت نمایید .
- 4- به بیمار ، همکاران و کادر تیم درمانی احترام بگذارید .
- 5- وضعیت ظاهری مطابق با شوون حرفه ای باشد .

94

ویژگی های کارشناسان پرستاری در کلام وحی و احادیث:

- 1- : تقوی به معنی پرهیزکاری و ترس از خدا و ناظر دیدن او بر تمام اعمال خود است تا همواره در سایه انجام تکلیف و وظایف شغلی خود ، خدمت به بیماران را سرلوحه اعمال خود قرار دهد . همگان به تقوا نیازمندند و لکن کارشناسان هوشبری و اتاق عمل بدلیل ظرائف و اختصاصات خدمات کارهای درمانی و پزشکی قطعاً بدان نیازمندترند

95

2 - اجتهاد (تلاش ، بازآموزی و پژوهش) :

- اجتهاد یعنی نهایت تلاش را در جهت ارایه بهترین ، کامل ترین ، پیشرفته ترین و مؤثرترین خدمات داشتن . کارشناسان پرستاری هم در ارایه خدمت باید نهایت جدیت و تلاش را به کار گیرند و هم برای رسیدن به بهترین و مناسب ترین شیوه ها «بازآموزی و پژوهش مستمر» دهند زیرا هرگز بدون آموزش و بازآموزی مستمر و ان هم فراگیری علم و دانش سودمند و کاربردی دست نخواهیم یافت

96

3- رازاری :

- از اساسی ترین وظایف انسان ها رازداری است. درسوگند نامه بقراط چنین بیان شده است :
- “هر آنچه ممکن است در خلال درمان یا بیرون از آن ببینم یا بشنوم که با زندگی انسان ها مرتبط باشد نزد خود نگاه خواهم داشت .” مددجو در برابر اعتمادی که به کارشناس هوشبری و اتاق عمل می کند مشکلات و بیماری خود را در حدی که حتی به نزدیکترین اعضای خانواده خود نمی گوید ، خواهد گفت همچنین اعضاء تیم اتاق عمل در معاینات ، آزمایشات و.... اطلاعاتی در مورد بیمار خواهند یافت که افشای آن ها ، افشای راز بیمار است .
- به پیر میکده گفتم که چیست راه نجات بخواست جام می و گفت راز پوشیدن

97

4 - صرفه جویی :

- موضوع صرفه جویی به قدری اهمیت دارد که علمای اخلاق تأکید می کنند : «سزاوار است مؤمن در امور مباح هم سعی کنند که اسراف از آن ها سر نزنند ، مانند اسراف در خواب و بیداری زیاد حرف زدن و زیاد خوردن . قرآن کریم میفرماید : "خداوند کسی را که اسراف کار و بسیار در غگوست ، هدایت نمی کند (آیه 8)؛ اسراف کاران اهل آتش جهنم هستند (سوره غافر آیه 43)" (کسانی هستند که هر گاه انفاق کنند ، نه اسراف می نمایند و نه سختگیری ، بلکه در میان این دو ، حد اعتدالی دارند « (سوره فرقان آیه 67) و اسراف نکنید که خداوند (سوره انعام آیه 141) .

98

5 خوش خلقی:

■ رسول اکرم () : «کاملترین مؤمنین از نظر ایمان خوش خلق ترین آن هاست.» این خوش خلقی یکی از برترین خصوصیات لازم برای کارشناسان پرستاری است. قرآن کریم با یک تعبیر کلی و عام یعنی با کلمه « که شامل مسلمان و غیر مسلمان و دوست و دشمن است به ما دستور خوش گفتاری و مؤدب بودن نسبت به همه را داده و فرموده که با زبان خوش سخن بگویید به نیازها و سؤالات بیمار توجه کنید . برخورد ملایم و مهربان با بیمار در او اطمینان و اعتماد بیشتری ایجاد می کند . شرایطی به اعضای تیم اتاق عمل پناه می برد که به خدمات آن ها شدیداً نیازمند است ؛ رسیدگی خوب و دقیق نسبت به آنان علاوه بر آنکه در امر درمان بیماری بسیار موثر است با بالا بردن روحیه مددجو به بهبودی او کمک می کند

99

مسائل حقوقی در پرستاری

■ تعاریف :

■ در لغت به معنای گناه ، بزه آمده است در اصطلاح حقوقی عملی است که قانون آن را منع کرده و برای ارتکاب آن مجازاتی مقرر شده است . (2)
اسلامی اعلام می کند : هر فعل یا ترک فعلی که در قانون برای آن مجازات تعیین شده باشد محسوب می شود .

100

ترک فعل ()

- **ترک فعل** انجام ندادن یا ترک کردن عمل یا وظیفه ای که قانون بر انجام آن تأکید نموده است را میگویند.
- به معنی پایان یک طرفه مراقبت از سوی یکی از
اعضاء تیم جراحی ، اتاق عمل و...، بدون هیچ آینده نگری
برای واگذاری مراقبت از بیمار به شخص دیگری با مهارت
های درمانی و مراقبتی یکسان و یا بالاتر می باشد . همین که
اعضاء تیم جراحی ، واگذاری را شروع می کنند،وظیفه ای
را بر عهده می گیرند که تا زمانی که یک شخص با همان
مهارت ها این مسئولیت را به عهده بگیرد نباید متوقف شود .

101

:

- خطایی که از اهمال و فراموشی و بی توجهی و بی
اعتنایی ناشی می شود و منظور خودداری از امری است
که فرد مرتکب می بایست به آن اقدام میکرد و می توان
گفت که همان معنای بی مبالاتی است .
- یا به تعریفی دیگر : غفلت یعنی ناتوانی در ارایه همان
مراقبتی که شخص دیگری با سطح آموزش یکسان ارایه
می دهد . برای جلوگیری از غفلت باید طبق استانداردها
عمل کنید . رعایت نکردن استاندارد مراقبت ممکن است
منجر به آسیب بیشتر به بیمار شود .

102

- در لغت به معنی فروماندن ، عاجز گردیدن ، کوتاه آمدن ، فرونشستن ، از کاری باز ایستادن ، وا گذاشتن کاری از روی عجز و درماندگی است .
- در زبان انگلیسی معادل **neglect** و در اصطلاح حقوقی عبارت است از ترک یک قانون الزامی بدون این که مسامحه ای در آن شده باشد . (تقصیر به معنی کوتاهی کردن ، سستی و خطا کردن ، بی احتیاطی و غفلت)
- قصور حرفه ای
- قصور حرفه ای به کار حرفه ای مغایر با استانداردهای پذیرفته شده اطلاق می . به عبارت دیگر قصور پرستاری کوتاهی یا نقص در وظیفه مسئولیت پرستاری از بیماران می باشد .

103

اگر غفلت را با قصور و تقصیر مقایسه کنیم :

- خواهیم دید که غفلت در واقع مترادف قصور است و تنها تفاوت آن با قصور در این است که غفلت مختص ترک فعل (باید کاری را انجام میداده ولی انجام نداده است) ولی قصور ممکن است گاهی در انجام فعل باشد (باید کاری را انجام نمیداده ولی انجام داده است) .

104

قصور از نظر حقوقی چهارنوع است

■ **1 - بی مبالاتی شدیدترین نوع قصور است و به معنی ترک فعلی است که از نظر عملی و فنی انتظار آن نمی رود به عبارت دیگر اقدام به امری است که مرتکب نمی بایست به آن مبادرت**

■ **: تزریق آمپول با سوزن سایز غیر استاندارد که منجر به التهاب محل تزریق ، نکروز و نتیجتاً جراحی شود نگرفتن شرح حال از بیمار (مثل حساسیت دارویی) دارو و عدم توضیح آن به بیمار ، نگرفتن نوار قلب و یا تحت نظر نگرفتن بیمار دچار درد قفسه صدری ، نداشتن یا چک نکردن وسایل احیا در جایی که تزریقات انجام می شود**

2- بی احتیاطی

■ **انجام فعلی که از نظر عملی و اصول پزشکی نبایستی انجام پذیرد ولی در اثر سهل انگاری انجام می یابد .**

■ **: عدم گرفتن علایم حیاطی طبق order ؛ تزریق وریدی دارویی چون پنی سیلین که باید تست میشده نشده و سبب تشنج و مرگ می شود . مسؤول فنی داروخانه اشتباهاً به جای آمپول پروژسترون به خاتم باردار با لکه بینی ، آمپول پروستاگلاندین (پروستادین) تحویل داده و منجر به سقط جنین شده است (تزریق داروی اشتباه).**

3- عدم مهارت

شامل مواردی است که مرتکب، تجربه و مهارت عملی و عملی کافی را در انجام آن ندارد. مهارت به دو دسته تقسیم می شود: () عدم مهارت مادی () عدم مهارت معنوی

- **عدم مهارت مادی:** یعنی نداشتن چابکی و ورزیدگی کافی در اموری که حسن انجام آن ها مستلزم داشتن توانایی خاص می باشد. مانند رانندگی، جراحی و نظایر آن ها. کسی که با نداشتن این توانایی دست امری بزند که موجب صدمه و آسیبی شود خطا کار محسوب می گردد.
- **عدم مهارت معنوی:** یعنی مرتکب، بدون معلومات و اطلاعات لازم اقدام به عملی می کند که موجب ضرر و صدمه شخص دیگری می شود (عدم آشنایی متعارف به اصول و دقایق عملی و فنی کار معین) مانند خطای جراحان و داروسازان بی تجربه در مشاغل مربوط به خود.
- : تجویز داروی نامناسب یا با دوز نامناسب، تزریق زیر جلدی به جای تزریق داخل وریدی، تزریق وریدی دارویی مثل فنی توئین با سرعت زیاد) عدم اطلاع نسبت به روش تجویز یک داروی نامناسب با بیماری بیمار از مصادیق عدم مهارت علمی است)، نداشتن عوارض داروی تجویز شده، آتل گیری غلط که منجر به نکروز عضوی شود یا بستن شریان به جای ورید از مصادیق عدم مهارت عملی است.

107

بهترین محافظ در مقابل ادعای سهل انگاری و قصور موارد زیر است :

- **مسئولیت اخلاقی :** در پیشگاه خداوند و در برابر وجدان خود مسئولیت دارد می باشد و پزشک در مقابل خداوند و وجدان خویش پاسخگویی خطای ارتكابی خود می باشد و در فعل یا ترک فعلی که به شکل مخالفت با تعالیم دینی یا قواعد اخلاقی و وجدان باشد، ظاهر می گردد به عبارت دیگر، پایه و اساس مسئولیت اخلاقی خود شخص می باشد و ضمانت اجرای آن بیشتر جنبه اخروی و درونی

108

در مسئولیت های اخلاقی موارد ذیل را توجه داشته باشید :

- مشارکت در برنامه های بازآموزی و آموزش مداوم
- مرور کارهای فردی و بهبود وضعیت آن
- رعایت امانت و احترام به محرمانه بودن اسرار بیمار
- همکاری و احترام به سایر افراد شاغل در زمینه پزشکی و شناخت فلسفه بیمارستان و روابط بین بخش های مختلف
- درک نقش کارشناس اتاق عمل و هوشبری به عنوان تیم جراحی
- داشتن تجربه در کمک نمودن به جراح و متخصص هوشبری
- آشنایی با قوانین حرفه ای و انجام وظایف براساس بخشنامه ها و دستورالعمل های اعلام شده از وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی کشور
- همواره درصدد باشید تا هنگام ارایه خدمت به بیمار بالاترین استانداردهای قانونی ، اخلاق و وجدانی را در نظر بگیرید .

109

- “من به آپولون، پزشك آسکلیپوس، هیژیا و پاناکیا سوگند یاد میکنم و تمام خدایان و الهه ها را گواه می گیریم که در حدود قدرت و بر حسب قضاوت خود مفاد این سوگند نامه و تعهد کتبی را اجرا نمایم.
- من سوگند می یاف میکنم که شخصی را که به من حرفه پزشکی خواهد آموخت مانند والدین خود فرض کنم و در صورتی که محتاج باشد درآمد خود را با وی تقسیم کنم و احتیاجات وی را مرتفع سازم.
- مانند برادران خود بدانم و در صورتی که بخواهند به تحصیل پزشکی بپردازند بدون مزد یا قراردادی حرفه پزشکی را به آنها بیاموزم.
- اصول دستورهای کلی، دروس شفاهی و تمام معلومات پزشکی را جز پسران خود، پسران استادم ، و شاگردانی که طبق قانون پزشکی پذیرفته شده اند و سوگند یاد کرده اند به دیگری نیاموزم.
- پرهیز غذایی را بر حسب توانایی و قضاوت خود به نفع بیماران تجویز خواهم کرد نه برای ضرر و زیان آنها
- به خواهش اشخاص به هیچ کس داروی کشنده نخواهم داد و مبتکر تلقین چنین فکری نخواهم بود.
- وسیله سقط جنین در اختیار هیچ يك از زنان نخواهم گذاشت.
- با پرهیزگاری و تقدس زندگی و حرفه خود را نجات خواهم داد.
- بیماران سنگ دار را عمل نخواهم کرد و این عمل را به اهل فن واگذار خواهم نمود.
- در هر خانه ای که باید داخل شوم برای مفید بودن به حال بیماران وارد خواهم شد و از هر کار زشت ارادی و آلوده کننده به خصوص اعمال تاهنجارو با زنان و مردان خواه آزاد و خواه برده باشند اجتناب خواهم کرد.
- آنچه در حین انجام حرفه خود و حتی خارج از آن ،درباره زندگی مردم خواهم دید یا خواهم شنید، که نباید فاش شود، به هیچ کس نخواهم گفت زیرا این قبیل مطالب را باید به گنجینه اسرار سپرد. اگر تمام این سوگند نامه را اجرا کنم و به آن افتخار کنم از ثمرات زندگی و حرفه خود برخوردار شوم و همیشه بین مردان مقتدر و سر بلند باشم، ولی اگر آن را نقص کنم و به سوگند عمل نکنم از ثمرات زندگی و حرفه خود بهره نبرم و همیشه بین مردان سرافکنده و شرمسار باشم.”

110

اعلامیه ژنو که پس از جنگ جهانی دوم در سال 1948 (تهیه گردید در حقیقت سوگند نامه روزآمد WMA پزشکی جهانی)

■ پس از میلاد مسیح () برخی اخلاقیون مسیحی از جمله اگوستین، در قرون سوم و چهارم پس از میلاد، فلسفه اخلاق دینی را در مقابل حکمت رواقی که فلسفه ای مادی گرایانه بود بیان و تدوین نمودند. اخلاق فلسفی مبتنی بر مسیحیت در جهان غرب، تا اوایل عصر جدید، فرهنگ مغرب زمین را تحت سیطره داشت. 17 18 بعد از میلاد تقریباً دوران گذر از قرون وسطی به عصر جدید پیشرفت های علمی بشر در جهان غرب محسوب می شود. در این دوران هیوم (1711 - 1776) (1724 - 1804) (1748 - 1832) مهم ترین نظریات تاثیر گذار بر اخلاق پزشکی را در غرب ارائه نمودند که در فصول قبل مورد اشاره سپسو میل (1806 - 1873) (1877 - 1971) (1958 - 1873) در دهه های بعد به بیان بینگ همیون فلسفی خود در حیطه اخلاق پرداختتند که در موضوع اخلاق پزشکی نیز تاثیراتی داشته است اما قرن نوزدهم و سپس قرن بیستم همزمان بود با علمی شدن طب که تغییر و تحولات عمیقی را در اخلاق پزشکی در پی داشته است. در این دوران گسترش دانش طب، ایجاد تکنولوژی های نوین و پیدایش موضوعات اخلاقی جدید باعث ایجاد تحولاتی ضروری در اخلاق پزشکی سنتی گردید. دهه های اخیر، با اخلاق پزشکی کاربردی نوین جایگزین گردیده است. بسیاری از کشورهای جهان اخلاق پزشکی نوین به صورت علمی و عملی مطرح و به درجات متفاوت فعال می باشد. در برخی کشورهای غربی و اروپایی طی سه دهه اخیر کمیته های بالینی اخلاق پزشکی (CECS) با سیر رو به رشدی تشکیل شده و به فعالیت پرداخته اند.

111

رفع نیاز از یک مسلمان : اجر و پاداشی بالاتر از بیست حج دارد

که هر کدام از حج هاهمراه باانفاق هزاران دینار در راه خدا باشد .

امام رضا (ع): روی زمین خدا بندگانی دارد که در برآوردن نیازهای مردم تلاش می کنند اینان روز قیامت در امانند ، هر کس که مومنی را شاد کند خدا او را در قیامت شاد می گرداند.

112

اخلاق نیکو در تسکین دردها – چه دردهای جسمی و چه دردهای روانی – تأثیر گذار است تا آن حد که می تواند معالجه ی بیماری ها را تسریع کند

■ به همین لحاظ از شرایط لازم برای یک کارشناس هوشبری و اتاق عمل و کاردان فوریتها ، داشتن خلق نیکوست . زیرا با خوش خلقی می تواند مؤثرتر از هر داروی ظاهری ، آرامش را به روح بیمار تزریق کند .

■ در سایه ی اخلاق نیک و خوش رفتاری است که می توان در قلب ها نفوذ کرد . خوش خلقی ضمن آن که باعث پیشرفت امور و توفیق در کارهای شخص و اجتماعی می شود ، از مشقت ها و سختی های موجود در جریان کار می کاهد . بازده تلاش جمعی افراد را می افزاید و بالاخره به کمک آن از عهده حل هر مشکلی بر می آید .

113

امروز را برای ابراز احساس به عزیزانت غنیمت بشمار؛
شاید فردا احساس باشد اما عزیزی نباشد وبالوالدین احسانا.

■ وَالسَّلَامُ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ

■ وَ آخِرَ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ

114

